

Om konservatism och democratic backsliding

En jämförande analys av Österrike och Ungern

Robert Bengtsson

Ann Dinsson

Adam Trued

Abstract

Den här uppsatsen är en jämförande fallstudie av democratic backsliding i Österrike och Ungern. Genom jämförelsen strävar vi efter att bidra till att öka förståelsen för democratic backsliding och om fallen Österrike och Ungern. Frågeställning som besvaras är: hur har konservativa partier i Österrike och Ungern påverkat de högerpopulistiska partiernas förmåga att frambringa democratic backsliding i respektive land?

Både Österrike och Ungern har erfarenhet av högerpopulistiska partier i regeringsställning. Däremot har det i Ungern skett en avsevärt större democratic backsliding än i Österrike, vilket skett genom försämringar i demokratiska kvaliteter. I den här uppsatsen har vi fokuserat på mediefrihet och rättsväsendets oberoende. Politiken som frambringat democratic backsliding har bedrivits av högerpopulistiska partier. Tidigare forskning visar att konservativa partiorganisation har varit avgörande för högerpopulistiska partiernas valframgångar och den demokratiska utvecklingen i västeuropa. Vi har fokuserat på konservativa partiorganisation i Österrike och Ungern. Vårt resultat visar på att partiorganisationen haft betydelse i respektive land.

Keywords: democratic backsliding, konservatism, högerpopulism, mediefrihet, oberoende rättsväsende, partiorganisation, demokratisk tillbakagång, Österrike, Ungern

Antal ord: 9 763

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2
1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning	6
1.2 Uppsatsens upplägg	6
2. Teori	7
2.1 Teoretiskt ramverk	7
2.2 Begreppsdefinition	8
2.2.1 Democratic backsliding	8
2.2.2 Oberoende rättsväsende	8
2.2.3 Mediefrihet	9
2.2.4. Konservativa partier	10
3. Metod och material	11
3.1 Forskningsdesign	11
3.2 Operationaliseringar	12
3.2.1 Operationalisering av oberoende rättsväsende	12
3.2.2 Operationalisering av mediefrihet	13
3.2.3 Operationalisering av partiorganisation	13
3.3 Material och avgränsningar	14
3.4 Källkritik och validitet	15
4. Resultat och analys	17
4.1 Rättsväsendets oberoende	17
4.1.1 Selektion av domare och åklagare	17
4.1.2 Hederlighet och standarder inom rättsväsendet	19
4.2 Mediefrihet	21
4.2.1 Den rättsliga miljön	21
4.2.2 Den politiska miljön	23
4.3 Fragmentering av högerpartier	28
4.3.1 Österrikes konservativa höger	29
4.3.2 Ungerns konservativa höger	32

5. Slutsatser	36
6. Appendix	38
7. Referenser	42

1. Inledning

Diskussioner förs kring huruvida vi står inför en global trend av det som kommit att kallas democratic backsliding. Även i Europa där demokratin står stark ser vi tecken på detta. Det tycks dock inte finnas någon konsensus kring vad som orsakar democratic backsliding, men forskningen kring ämnet har utvecklats snabbt under 2000-talet. Det finns olika teorier som tar skilda utgångspunkter, men ingen teori har lyckats att på ett tillfredsställande sätt förklara fenomenet. Det här beror troligtvis på områdets komplexitet och att varje politiskt system i någon bemärkelse är unikt. Således har vi i den här uppsatsen inte ambitionen att presentera ett resultat som uttömmande kan förklara democratic backsliding för alla fall, utan snarare ett resultat som visar på en av flera variabler som bidrar till democratic backsliding.

Sedan Viktor Orbáns och hans parti Fidesz återkomst till regeringsmakten 2010 har Ungern tagit allt längre steg bort från demokratiska värderingar, och med en supermajoritet i parlamentet kan de stundtals verka maktfullkomliga. Viktor Orbáns illiberala demokrati har fortsatt införlivas under sin tredje raka mandatperiod och det går inte annat än att konstatera att det en gång liberala partiet har förflyttat sig långt från där man en gång började. Det här är en av sakerna som gör Ungern till ett intressant studieobjekt. Den här undersökningen fokuserar på grannländerna Österrike och Ungern, och nedan följer en kort tabell som visar några likheter och skillnader mellan de två länderna.

Tabell 1.1. Likheter och skillnader mellan Österrike och Ungern.

	Österrike	Ungern
<i>Global Freedom Score (Freedom House)</i>	93	69
<i>År för demokratisering</i>	1945	1989
<i>Valsystem</i>	Proportionellt	Mixat system
<i>Statsskick</i>	Republik	Republik
<i>Lokalt självstyre</i>	Federation	Enhetsstat
<i>Legislature</i>	Tvåkammerssystem	Enkammerssystem
<i>Antal regioner</i>	9 delstater (länder)	19 län + 23 städer med länsbefogenhet
<i>Befolkningsmängd</i>	8 772 865	9 730 772
<i>Befolkningsstäthet</i>	105 inv./km ²	105 inv./km ²
<i>EU-medlem</i>	Sedan 1999	Sedan 2004
<i>EU-bidrag (netto)</i>	- 1 324 miljarder €	+ 5 222 miljarder €

Källa: Freedom House & Europeiska unionen

1.1 Syfte och frågeställning

Vår frågeställning är följande:

Hur har konservativa partier i Österrike och Ungern påverkat de högerpopulistiska partiernas förmåga att frambringa democratic backsliding i respektive land?

Den här undersökningen är uppdelad i två delar och tar avstamp i premissen att högerpopulistiska partier aktivt frambringar democratic backsliding. Antagandet grundas dels på democratic backsliding frambringad av Fidesz i Ungern, dels på högerpopulistiska partiernas antiliberala natur. Den första delen undersöker huruvida det skett mer eller mindre democratic backsliding i Ungern än i Österrike. Eftersom vi vill visa att någonting lett till mer democratic backsliding i ett land än i ett annat, så måste vi först visa att det de facto skett mer democratic backsliding i det landet. Den andra delen undersöker varför det skett mer democratic backsliding i Ungern än i Österrike, vilket innebär att den första delen har beskrivande ambitioner och den andra delen förklarande ambitioner. Vi fokuserar på en teori om hur konservativa partiorganisation påverkar deras förmåga att etablera sig i det demokratiska systemet och därmed deras förmåga att hindra högerpopulistiska partier från att frambringa democratic backsliding.

1.2 Uppsatsens upplägg

Vi inleder med undersökningens teoretiska ramverk som behandlar statsvetarprofessorn Daniel Ziblatts bok *Conservative parties and the birthplace of democracy* från 2017. I kapitel två presenterar vi begreppsdefinitionerna; democratic backsliding, oberoende rättsväsende, mediefrihet samt konservativa partier. I kapitel tre diskuteras forskningsdesign, material och dess avgränsningar, operationalisering, källkritik och validitet. I kapitel fyra undersöks rättsväsendet, mediefriheten och de konservativa partierna i Österrike och Ungern. Analysen sker parallellt med resultatet i kapitel fyra och belyser skillnader i democratic backsliding och partiorganisation. Analysen visar att teorin som presenterats i uppsatsens teoretiska ramverk har en viss förklaringsförmåga, men samtidigt inte lyckas utesluta andra variabler som också kan

tänkas ha påverkat högerpopulistiska partiers förutsättningar att frambringa democratic backsliding.

2. Teori

2.1 Teoretiskt ramverk

Teorin i den här uppsatsen bygger på tidigare forskning kring hur konservativa partier kan påverka framväxten av högerpopulistiska partier. Daniel Ziblatt beskriver hur organisationen i de konservativa partierna vid demokratins inrättande påverkar deras framtida inställning till demokrati. Den har en historisk utgångspunkt och riktar in sig på konservativa partiers förmåga att bygga en partiorganisation. Konservativa partier som har mycket att förlora på demokratisering kommer vara mer benägna att underminera de demokratiska spelreglerna genom till exempel valmanipulering. En stark partiorganisation ger konservativa partier en bättre chans att nå framgångar i det demokratiska systemet, vilket gör dem mer villiga att konkurrera på den demokratiska arenan. Konservativa partier med en stark partiorganisation är mer framgångsrika på att hindra radikala aktörer i det egna ledet, vilket hindrar högerpopulistiska framgångar som i sin tur kan leda till democratic backsliding (Ziblatt 2017, s. 21, 23, 34, 49).

Ziblatt klassificerar partier utifrån vilka grupper de företrädde när de bildades, de konservativa partierna kändes igen av att de företrädde de gamla eliterna, med andra ord aristokraterna (ibid. s. 29). I exempelvis England skedde en gradvis övergång där aristokratin gick med på ett successivt utökande av rösträtten (ibid. s. 24–34). Ett land som Ungern hade jämförelsevis en relativt abrupt övergång till demokrati. När Sovjetunionen föll gick Ungern från att vara en icke-demokratisk kommunistregim till att ha allmänna fria val på ungefär ett år (Budapest business journal 2020). Det kan tänkas att det således inte fanns en lika inflytelserik aristokratisk grupp som sökte representation när rösträtten inrättades. Liksom Ungern hade även Österrike en relativt abrupt demokratisering, vilket kan tänkas ha negativ påverkan på teorins förklaringsförmåga.

Ziblatts teori tycks fokusera på demokratisk stabilitet i närtid efter demokratisering, hans resultat verkar inte kunna förklara den democratic backsliding och högerpopulistiska våg som drabbat exempelvis USA och Storbritannien med Donald Trump och Brexit (Hira 2019). Vi ser potential i teorin för vår undersökning eftersom både Ungern och Österrike upplevt högerpopulistiska partier relativt tidigt efter demokratisering. De har även båda upplevt högerpopulistiska partier i regeringsposition, men som vi kommer att se så har de två länderna drabbats mycket olika av democratic backsliding.

2.2 Begreppsdefinition

2.2.1 Democratic backsliding

Democratic backsliding i sin kanske enklaste form innebär att demokratiska kvaliteter lider en försämring, vilket betyder att democratic backsliding kan ske såväl i diktaturer som i demokratier. Det handlar mer konkret om att minska konkurrens i valen, att försvåra demokratiskt deltagande och att minska möjligheterna till ansvarsutkrävande (Waldner & Lust 2018, s. 95). I den här uppsatsen har vi valt att fokusera på ansvarsutkrävande. Vi kommer således att likställa en försämring i möjligheten till ansvarsutkrävande med en process av democratic backsliding. För att ansvarsutkrävande ska vara möjligt är det nödvändigt med ett oberoende rättsväsende och fria medier, därför undersöker vi dessa som indikatorer på democratic backsliding. Dessa två definieras nedan och operationaliseras vidare i kapitel tre.

2.2.2 Oberoende rättsväsende

Studier visar att ett oberoende rättsväsende är sammankopplat med fri- och rättigheter genom att stater med ett oberoende rättsväsende tenderar att i större utsträckning respektera sina invånares fri- och rättigheter. Det finns konsensus bland forskare att ett oberoende rättsväsende är centralt för den liberala demokratin. Det ger staten legitimitet, skapar maktbalans genom att kontrollera den exekutiva makten och motverkar majoritetsförtryck som kan uppstå ur en okontrollerad legislatur (Howard & Carey 2004, s. 286). Eftersom en av funktionerna är att kontrollera den exekutiva makten så kopplar vi ett oberoende rättsväsende till en god förmåga till ansvars-

utkrävande. Det här betyder att ett försvagande av rättsväsendets oberoende leder till ett försvårande av ansvarsutkrävande och alltså innebär en democratic backsliding.

För att mer precist definiera vad som gör ett rättsväsende oberoende har vi valt att använda oss av statsvetaren John Schmidhausers definition som är inspirerad av Max Webers arbete kring rättsväsendet. Schmidhauser ger oss elva punkter som karakteriserar ett oberoende rättsväsende, varav vi på grund av materialets tillgänglighet valt att arbeta utifrån punkt nio och elva (Tate 1989, s. 19-20):

9. Högkvalitativ selektion av domare till den högst dömande makten.
11. Hederlighet och standarder för att motverka finansiellt-, familje- eller politiskt inflytande.

2.2.3 Mediefrihet

Fria medier är viktigt av många skäl, docent i kommunikation Lindita Camaj listar några: journalisters möjlighet att göra karriär kan öka incitamentet att avslöja korrupktion, det kan hjälpa den dömande makten att skapa bra underlag för att åtala korrupta aktörer, och fria medier bidrar indirekt till en social och politisk miljö som värdesätter pluralism, debatt och ansvarstagande politiker (Camaj, Lindita 2013). Fria medier granskar legislaturen, vilket innebär att deras möjlighet till granskning bidrar till ytterligare ansvarsutkrävande.

Vi följer tidigare forskning genom att använda oss av Freedom Houses definition av mediefrihet som gör en uppdelning i de tre kategorierna rättslig miljö, politisk miljö samt ekonomisk miljö. Den rättsliga miljön fokuserar på lagar och regleringar som kan påverka mediernas innehåll, vilket handlar både om lagar som garanterar yttrandefriheten eller som begränsar den och om exempelvis straff för förtal m.m. Den politiska miljön fokuserar på redaktionell självständighet, censur, möjlighet till källanonymitet och möjlighet till journalistiskt arbete utan ingripande från staten i form av exempelvis trakasserier från politiker. Den ekonomiska miljön ser till aspekter av ägande, transparens och koncentration av ägandeskap, kostnader för att upprätta nya medier,

selektering av reklam, erbjudande eller bidrag från staten, effekten av mutor samt hur ekonomin i landet påverkar mediernas utveckling och hållbarhet (Freedom House 2016).

2.2.4. Konservativa partier

Professor i statsvetenskap Gergely Egedy delar upp konservatism i patrician konservatism samt populist konservatism. Den här uppdelningen fungerar väl för att göra skillnad på konservativa partier, eftersom uppdelningen baseras på olika föreställningar om staten och samhället där patrician konservatism ser oundvikliga konsekvenser på traditionella värderingar som följer av masssamhället. Populist konservatism avser snarare att samhället och dess moral aktivt undergrävs av en liberal elit (Egedy 2009, s. 44). Det som vi i den här undersökningen kallar för högerpopulistiska partier är att betrakta som partier inom populist konservatismen medan det som vi kallar för konservativa partier är att betrakta som partier inom patrician konservatismen.

Högerpopulister utger sig för att företräda det rena folket som står i kontrast till den korrupta eliten. Det rena folket har således en enad vilja som lägger grunden för vad som är i nationens intresse. Av det här följer det logiskt att populister också är anti-pluralister eftersom det endast finns en enda ren folkvilja, vilken populisterna själva företräder (Bauer & Becker 2020, s. 21). Alltså kan högerpopulistiska partier urskiljas från konservativa partier genom deras porträttering av folket mot den korrupta eliten samt genom en anti-pluralistisk syn på det politiska systemet.

I denna undersökning utgår vi från Egedys (2009) kategorisering av de Ungerska partierna respektive Chantal Mouffes (2007) studie om partierna i Österrike. I fallen Österrike och Ungern är det för vår undersökning främst partierna ÖVP, FPÖ, MDF och Fidesz som är relevanta eftersom de är de största partierna i respektive kategori och fall. Vi bedömer i enlighet med Egedy och Mouffe att ÖVP & MDF är konservativa partier och FPÖ & Fidesz är högerpopulistiska partier.

3. Metod och material

3.1 Forskningsdesign

Democratic backsliding är ett komplicerat område som troligtvis påverkas av flera olika faktorer, därför har vi valt att göra en kvalitativ studie. Även om det går att fastställa korrelation mellan två variabler så är det inte lika lätt att fastställa ett kausalt samband. Eftersom vi vill försöka belysa ett samband mellan konservativa partiers partiorganisation vid demokratisering och det politiska systemets risk för democratic backsliding så finner vi det lämpligt att börja med en kvalitativ undersökning som tillåter oss att gå mer på djupet.

Undersökningen är en jämförande fallstudie av Österrike och Ungern med både teoriprovande och teorikonsumerande ambitioner. De teorikonsumerande ambitionerna syns genom att Ungern är intressant då det ur ett europeiskt perspektiv genomgår en unik process av democratic backsliding. De teoriprovande ambitionerna syns genom att undersökningens resultat kan säga någonting om huruvida teorin som används har någon förklaringsförmåga i länder utöver de västeuropeiska länder som de redan applicerats på.

Österrike och Ungern har en sammanflätad historia och var under en lång period ett enat rike. De har båda blivit annekterade av utomstående makter för att sedan bli självständiga och demokratiseras vid samma skeende. Båda har också upplevt högerpopulistiska partier som nått regeringsställning. Vi anser därför att Österrike är ett lämpligt fall att jämföra Ungern med i en undersökning med mest lika design. Redan inledningsvis hade vi en relativt god uppfattning om democratic backsliding i Europa. Vi valde således att ta ett land som var likt Ungern men som hade ett annat värde på den beroende variabeln, vilket innebär att undersökningen är av mest lika design (Esaiasson m.fl. 2017, s. 103).

Valet av fall är inte helt oproblematiskt eftersom länderna så klart har många egenheter och flera faktorer som kan spela in. Ungern och Österrike har till exempel inte varit självständiga lika

länge, inte varit demokratier lika länge och de har olika ekonomiska förutsättningar. Desto mer lika fallen är, ju säkrare kan man vara på den oberoende variabeln man undersöker. Det innebär att fler olikheter mellan länderna leder till en ökad sannolikhet att det finns någon annan faktor som orsakar democratic backsliding och är den faktiska oberoende variabeln (Esaiasson m.fl. 2017).

Innan vi går vidare till operationaliseringar så kan de vara värt att påminna om vår oberoende respektive beroende variabel, eftersom det är just dessa som ska operationaliseras. Oberoende variabel i den här studien är konservativa partiers anpassning till en demokratisk övergång genom skapandet av en stark partiorganisation, och beroende variabel är democratic backsliding. Den del av democratic backsliding som här kommer stå i fokus är ansvarsutkrävande, vilket operationaliseras som genom oberoende rättsväsende samt fria medier.

3.2 Operationaliseringar

3.2.1 Operationalisering av oberoende rättsväsende

Det finns ingen vedertagen metod för att operationalisera ett oberoende rättsväsende, många gånger undersöker forskare specifika fall med olika kriterier för vad som utgör ett oberoende rättsväsende. Att mäta nivån av ett rättsväsendes oberoende kan också påverkas av kulturella, sociala och ekonomiska bias (Howard & Carey 2004). Precis som i vår definition av ett oberoende rättsväsende väljer vi även här att operationalisera utefter två av Schmidhausers elva punkter. Alternativet längst till vänster gör rättsväsendet mer oberoende medan alternativet längst till höger gör rättsväsendet mindre oberoende (Tate 1989, s. 19-20):

Tabell 3.1

Oberoende	Delvis oberoende	Inte oberoende
<p>9) Högkvalitativ selektion av domare till den högst dömande makten. Operationalisering:</p>		
Ja	Delvis	Nej
<p>11) Hederlighet och standarder för att motverka finansiellt-, familj- eller politiskt inflytande. Operationalisering:</p>		
Absolut förbud mot mutor, nepotism och intressekonflikter.	Mixad situation	Låga eller inga standarder samt inga förbud.

3.2.2 Operationalisering av mediefrihet

Vi ämnar djupdyka i olika aspekter av de två fallen för att undersöka den rättsliga, politiska och ekonomiska miljön för att fastställa huruvida det skett någon avsevärd tillbakagång gällande mediefrihet. Vi kommer framförallt att undersöka politikernas inflytande och koncentration av ägandeskap.

3.2.3 Operationalisering av partiorganisation

Partiorganisation är ett brett begrepp som saknar en tydlig definition, till exempel ger Ziblat ingen explicit definition av partiorganisation. Det kan förstås som hur ett parti organiseras och struktureras. Det går således att se partiorganisation ur den kontext som ska undersökas. I den här undersökningen tittar vi på partiorganisation utifrån dess förmåga att påverka valframgångar.

Vi följer Ziblatts indikatorer på en stark respektive svag partiorganisation. För det första fokuserar han på ledarskapsstruktur, där partier som drivs av professionella ledare snarare än aristokrater gör partiorganisationen starkare. För det andra och tredje fokuserar han på förekomsten av partiernas lokala föreningar och dess geografiska spridning. Desto fler lokala föreningar och desto större geografisk spridning ju starkare partiorganisation. För det fjärde fokuserar han på rollen av utomstående intressegrupper där oberoende från utomstående intressegrupper stärker partiorganisationen. På grund av den här undersökningens omfattning så kommer vi framförallt fokusera på förekomsten av partiernas lokala föreningar.

3.3 Material och avgränsningar

Materialet består av valresultat över de båda ländernas val sedan de blev demokratier vid andra världskrigets slut (Österrike) och Sovjetunionens fall (Ungern). Vi har valt att titta på val i Österrike efter andra världskriget eftersom vi vill undersöka det politiska systemets risk för democratic backsliding idag snarare än den demokratiska kollapsen som skedde under 1930-talet. Vidare skulle teorin kunna utvecklas för att beakta situationer där hela processen från det att ett land blir en demokrati till att det sker en demokratisk kollaps till att demokratin sedan ska återuppbyggas igen, men det är bortom den här uppsatsens omfattning. Vi har valt att avgränsa Ungerns valresultat till efter andra världskriget av samma anledning. Under kommunistpartiets cirka fyrtioåriga styre i Ungern tilläts inte andra partier och landet var således inte var en demokrati. Vi har därför även valt att avgränsa undersökningen av Ungern till efter 1989, vilket var året som kommunismen föll i landet (Nationalencyklopedin 2021, ”Ungern”).

Materialet består även av tidigare forskning som lägger grunden för att undersöka de konservativa partiernas möjligheter och förmåga att skapa en partiorganisation innan landet övergick till att bli en demokrati. Det här beror dels på språkliga svårigheter att använda källor direkt från partierna, dels på att det finns relativt lite material om partiernas historia publicerat av partierna själva. Källor på originalspråk annat än svenska eller engelska har använts vid exempelvis material från Austria-Forum, men vi har försökt använda det i så liten utsträckning

som möjligt med tanke på de missförstånd som kan uppstå. EU-kommissionen står för stora delar av materialet som används för att undersöka democratic backsliding i respektive land.

3.4 Källkritik och validitet

De fyra källkritiska reglerna om äkthet, oberoende, samtidighet och tendens har varit vägledande för oss i uppsatsarbetet (Esaiasson m.fl. 2017, s. 288). Samtliga källor i den här undersökningen är sekundära eftersom vi själva inte har arbetat med insamling av primärt källmaterial. Istället har vi fördjupat oss i en rad olika källor som vi bedömer tillförlitliga (Boréus & Bergström 2018, s. 41). Två skäl till den här avgränsningen är att uppsatsens omfattning är ganska liten, vilket inte ger utrymme att arbeta med egen materialinsamling, samt att undersökningens fokus är två länder vars språk vi inte behärskar. Vi har därför varit beroende av översättningar, professionella såväl som maskinella, något som vi har diskuterat under arbetets gång.

Ungern är ett land som länge stått under omvärldens bevakning och fått stor medial såväl som vetenskaplig uppmärksamhet framförallt på grund av Orbán och hans parti Fidesz. Samtidigt som många kritiska rapporter sprids så är de ungerska makthavarna duktiga på att förmedla sin egen berättelse. Vi är medvetna om att media kan användas av olika aktörer för sina respektive syften och har därför använt oss primärt av tillförlitliga källor som EU och tidigare forskning (Esaiasson m.fl. 2017, s. 289-296).

Majoriteten av de utomstående källor som vi arbetat med pekar i en tydlig riktning på vad det är som sker i Ungern. Gällande Österrike finns det långt ifrån lika mycket publicerat. De senaste politiska skandalerna har visserligen rönt stor uppmärksamhet, men inte i samma utsträckning som i Ungerns fall. Den bild som framkommer av rapporteringen från Österrike är till skillnad från Ungern heller inte alls lika omstridd; det material vi har haft att utgå ifrån i Österrikes fall är med andra ord övergripande entydigt. Jämförelsen av Österrike och Ungern som här görs bygger alltså på olika typer av källmaterial beroende på vad som finns att tillgå i respektive fall, urvalet har dock varit medvetet genom hela arbetsprocessen.

Det finns många olika sätt att operationalisera den teoretiska definitionen av democratic backsliding. Att undersöka alla tänkbara demokratiska kvaliteter är inte genomförbart inom ramen för den här uppsatsen. Ansvarsutkrävande är en demokratisk kvalitet och eftersom oberoende rättsväsende och mediefrihet möjliggör ansvarsutkrävande så mäter vi det vi säger oss mäta i undersökningen. Med tanke på att de konservativa partiernas partiorganisationen föregår democratic backsliding så är det oundvikligen så att om det finns ett orsakssamband så är det förra som orsakar det senare. Det här ökar undersökningens interna validitet. Vår undersökning är kvalitativ och de få statistiska mätningar vi gjort av valresultat baseras på tidigare forskares arbete, vilket leder till färre möjliga mätfel och således högre reliabilitet (Esaiasson m.fl. 2017, s. 57-65).

Partiorganisation är svårare att definiera och operationalisera eftersom det finns mindre material på området. Vi har följt Ziblatts operationaliseringar, men vår avgränsning till lokala föreningar kan tänkas skada validiteten då vårt resultat inte säger mycket om de andra indikatorerna som påverkar partiorganisationen (ibid.). Den här undersökning stärker Ziblatts teoris tillämpbarhet i öst- och centraleuropa, vilket också visar på extern validitet.

4. Resultat och analys

4.1 Rättsväsendets oberoende

4.1.1 Selektion av domare och åklagare

Österrikes domstolsväsende är uppdelat i två separata delar med allmänna domstolar respektive förvaltningsdomstolar. Författningsdomstolen säkerställer konstitutionell prövning av federala och regionala lagar. Utnämningar av domare görs av den verkställande makten på grundval av icke-bindande förslag från personalkommittéer vid en domstol som sedan upprättar en förteckning med förslag på tre kandidater för respektive tjänst. Åklagarmyndigheten står under justitieministerns tillsyn, och den kan utfärda såväl allmänna anvisningar och anvisningar i särskilda mål. Advokater registreras i ett av de nio delstaternas respektive advokatsamfund, vilka är offentligrättsliga och självstyrande under det federala advokatsamfundet. Österrike deltar också i den europeiska åklagarmyndigheten. I Europeiska kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2021, Landskapitel om Österrike, konstateras att det uppfattade oberoendet av domstolsväsendet i Österrike är fortsatt mycket högt. Generellt så har både allmänhetens och företagens uppfattning om domstolsväsendets oberoende ökat under de senaste fem åren, med undantag för innevarande år då allmänhetens uppfattning försämrats något. Bland allmänheten anser 83 procent att domstolarnas och domarnas oberoende är ganska eller mycket bra, och samma andel för företag är 78 procent (EU-kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2021, "Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Österrike", s. 2).

Just nu pågår ett reformarbete med att inrätta en oberoende federal åklagarmyndighet, under ledning av riksåklagaren. Åklagarförbundet har betonat vikten av att den planerade reformen ger konkreta garantier för att säkerställa den nya riksåklagarens oberoende i praktiken gentemot eventuellt politiskt inflytande från den verkställande eller lagstiftande makten (ibid. s. 2-3). En annan relevant förändring är att ett krav på återkoppling till personalkommittéer (som företräder domstolsväsendet) i händelse av avvikelser från deras rekommendationer om utnämning av

domare har införts. Ett liknande förfarande har även införts för åklagare (ibid. s. 4). Vissa farhågor angående rekrytering vid förvaltningsdomstolar kvarstår sedan förra rapporten om rättsstatsprincipen från 2020, detta gäller särskilt utnämning av ordförande och vice ordförande. Utnämningen av ordförande och vice ordförande vid regionala förvaltningsdomstolar faller under den verkställande maktens behörighet, utan konsekvent deltagande av domstolsväsendet, något som också togs upp redan i förra årets rapport (ibid. s. 5).

Ungerns högsta administrativa organ inom domstolsväsendet, den Nationella domstolsmyndighetens (OBH) ordförande har en mycket viktig roll i valet av domstolschefer, avdelningschefer samt domare. Då OBH-ordförandeposten är politiskt tillsatt kan rättssäkerheten äventyras, men framför allt ta skada i form av allmänhetens syn på lag och rättvisa. Allmänhetens uppfattning om domstolarnas oberoende har sjunkit de senaste åren och så sent som i år var förtroendet endast 40%, vilket är en nedgång från föregående år (2020) med hela åtta procentenheter. Företagens förtroende har däremot ökat men är trots detta betydligt lägre än hos allmänheten (EU-kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2021, "Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Ungern").

Landets Högsta domstol (Kúria) blev mål för politisering när den nya ordförande utsågs. 2019 genomfördes två lagändringar som äventyrar domstolsväsendets oberoende, vilket ledde till att regeringen kunde utse Zsolt András Varga till ny ordförande med nio års mandatperiod. Det här skedde mot Nationella domarrådet (OBT) starka avrådan (Hungary Today 2020). Däremot är det mest kontroversiella regeringens lagändringar som sänkte två viktiga kriterier, vilka Varga inte uppfyllde, för att kunna väljas till ordförande. Den ena ändringen möjliggjorde åsidosättandet av det tidigare kravet på minst fem års erfarenhet som domare vid en vanlig domstol, Varga hade tidigare jobbat vid den ungerska författningsdomstolen (som är frångående från de vanliga domstolarna), vilket tidigare inte kunde tillgodoräknas (Amnesty 2021, s. 26). Den andra ändringen möjliggjorde för domare vid landets författningsdomstol s.k. HCC Justices att kunna utses till domare vid en vanlig domstol, vilket var precis vad Varga blev utsedd till av Ungerns president János Áder (Kovács 2019).

Vi ser i Österrike ambitioner på att göra åklagaryrket mindre politiserat samt en oförändrad process med selektion av domare. I Ungern ser vi istället en klar försämring i tillsättning av domare där processen blir mer politiserad och där lagar förändras för att kunna politisera rättsväsendet. Därmed har det skett en tydlig försämring av rättsväsendet oberoende gällande selektion av domare i Ungern, men inte i Österrike.

4.1.2 Hederlighet och standarder inom rättsväsendet

Korruption i Österrikes offentliga sektor uppfattas av såväl experter som chefer inom näringslivet som ganska låg. I Transparency Internationals korruptionsindex för 2020 får Österrike 76 av 100, vilket kategoriseras som relativt lågt då gränsen för uppfattad låg korruptionsgrad går vid 79. Detta har legat förhållandevis stabilt under de senaste fem åren. En nationell strategi för korruptionsbekämpning antogs 2018 med en handlingsplan för 2019-2020, men coronapandemin har orsakat förseningar och åtgärder pågår därför fortfarande. Den nationella strategin för korruptionsbekämpning ämnar öka och garantera integriteten och transparensen inom förvaltningen, politiken och affärlivet (EU-kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2021, "Landskapitel om Österrike", s. 9).

I Österrike genomförs de flesta stora utredningar om korruption av den centrala åklagarmyndigheten för bekämpning av ekonomisk brottslighet och korruption (WKStA). Myndighetens arbete har intensifierat efter ett par uppmärksammade politiska skandaler. Åklagarna som utreder några av de mest uppmärksammade fallen har offentligt utsatts för negativa beskrivningar från regeringsföreträdare, vilket kritiserats av förbunds-presidenten och juristförbund. Exempelvis har utkast till lagförslag om att inte längre godkänna genomsökningar på plats vid offentliga myndigheter fått revideras efter granskning av experter och berörda aktörer (ibid. s. 10). Rapporten påpekar även att den österrikiska revisionsmyndigheten har begränsade befogenheter att kontrollera riktigheten av de politiska partiernas räkenskaper, men reformer av bestämmelserna om finansiering av politiska partier samt revisionsmyndighetens roll är på gång. Revisionsmyndigheten har nyligen riktat kritik mot bidragssystemet avseende utbildningsorganen för de politiska partierna företrädare i parlamentet och de rekommenderar en fullständig

revision samt rättigheter för domstolen att ålägga påföljden. I sitt regeringsprogram för 2020-2024 har den österrikiska regeringen förbundit sig att genomföra reformer för att skärpa kontrollen av finansiering av politiska partier, men än så länge har inga konkreta åtgärder påbörjats (ibid. s. 10). Gruppen av stater mot korruption (Greco) har pekat på Österrikes låga efterlevnad gällande Grecos egna rekommendationer om förebyggande av korruption bland parlamentsledamöter, domare och åklagare (ibid. s. 12).

Ungerns rättsväsende politiserades främst genom en reform som antogs 2012 och som möjliggjorde för parlamentet och regeringen att fatta beslut om tillsättningen av höga poster inom domstolsväsendet. Reformen ledde till etablering av ett nytt organ vars ansvar är administrationen av Ungerns domstolar. Organets president gavs vida makt att påverka domstolarnas ekonomi och rekrytering av domstolspresidenten. Organet kallas Nationella domstolsmyndigheten (OBH) och innehar den högsta administrativa positionen inom domstolsväsendet. Den nuvarande OBH-presidenten György Barna Senyei valdes av regeringen, vilket lett till att posten mycket oftast anses vara politisk (Amnesty 2021, s. 9). Kritiken har inte enbart rört OBH-presidentens politiska anknytning, utan handlar ofta om maktkoncentrationen runt en enda person. OBH-presidenten är den som utser domstolarnas presidenter vilka i sin tur har stort inflytande på domares karriärer och utser utan inskränkning allokeringen av rättsfall (Amnesty 2020, s. 8). Just makten över allokeringen av rättsfall har fått flera att ifrågasätta möjligheten till en rättvis och oberoende rättegång. Allokeringen anses inte tillräckligt transparent samt att vare sig domare eller målsägande/tilltalade får någon förklaring till varför fallet tilldelats en specifik domare. Risker och oron är särskilt påtagliga om det förekommer politiska incitament till att tilldela ett rättsfall till en specifik domare för att påverka utfallet i en viss riktning (ibid. s. 24).

OBH-presidenten har på pappret inte helt fria tyglar. Organet som ansvarar för tillsynen av OBH kallas för Nationella domarrådet (OBT) och består av domare som röstats fram av den ungerska domarkåren (EU-kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2021, "Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Ungern"). Relationen mellan de två organen har däremot varit minst sagt ansträngd då den tidigare OBH-presidenten Tünde Handó öppet

kritiserade och ifrågasatte OBT:s legitimitet. Sen György Barna Senyei tog över posten har det inte rapporterats om liknande incidenter, men Senyei har kritiserats för att som en av domstolsväsendets främsta representanter ha agerat passivt när domstolar har attackerats av media och regeringsföreträdare över ett antal domslut (Amnesty 2021, s. 20). Attacker från regeringen mot domstolsväsendet riskerar att allvarligt skada förtroendet allmänheten har gentemot rättsstaten och dess representanter. Det sätter även press på individuella domare som riskerar att döma till regeringens fördel för att slippa personangrepp och eventuella hämndaktioner.

Österrike har vid flera tillfällen drabbats av korruptionsskandaler, men den upplevda korruptionen är fortsatt låg och rättsväsendets granskningsmyndighet fortsätter sitt arbete. Ungerns granskningsmyndigheter har illegitimerats av tidigare OBH-presidenter och politiseringen av det högsta organet inom rättsväsendet tyder på låga standarder för att motverka politiskt inflytande. Alltså även gällande hederlighet och standarder för att motverka finansiellt, familje- eller politiskt inflytande så är det i Ungern det har skett en tydlig försämring.

4.2 Mediefrihet

4.2.1 Den rättsliga miljön

Medielandskapet i Österrike präglas av hög ägarkoncentration, samtidigt har landet ett stort antal medieprodukter i förhållande till befolkningen. Dagspressen har länge haft en stark ställning i Österrike. Pressfrihet infördes 1918 men inskränktes efter mordet på förbundskanslern Engelbert Dollfuss år 1934. Först skedde ytterligare försämringar, men efter andra världskriget gjordes förändringar som endast tillät de allierade och partierna att äga tidningar och inte förrän 1955 fick dagspressen full pressfrihet. En av de största nationella tidningarna idag är tabloiden Kronen Zeitung, som dessutom sägs spela stor roll för opinionsbildningen. Tidningen har en kritisk hållning till EU, och har exempelvis drivit kampanjer mot invandring. Den har också kritiserats för att ha bidragit till framgångarna för det högernationalistiska partiet FPÖ (Nationalencyklopedin 2021, "Österrike").

I EU-kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2021, Landskapitel om Österrike, konstaterar kommissionen att ”den rättsliga ramen för medier är fortsatt stark och medieklimatet gynnsamt” (s. 1). Tillsynsmyndigheterna för medier i Österrike fungerar oberoende av regeringen och de har tillräckliga resurser för sina uppdrag. Övervakningsverktyget för mediepluralism (MPM) 2021 fastställer en mycket låg risk för försämring av de österrikiska medie- myndigheternas oberoende och effektivitet (ibid. s. 14). Men risker påpekas eftersom det saknas en övergripande och verkställbar ram som garanterar rätt till tillgång till handlingar och information. Därför har en ny lag om rätt att ta del av information föreslagits. Kommissionen konstaterar också att medierna fortsatt gynnas av stora summor för statlig reklam, vilket skapar oro för huruvida fördelning sker på rättvisa villkor och på ett öppet sätt (ibid.).

Under coronapandemin har Ungerns regering anklagats för försvarande av medias granskning av pandemins effekter i landet, framför allt gäller det medias tillgång till sjukhusen samt att sjukhuspersonalen inte tillåtit att tala med pressen. Läkare och journalister menar att detta potentiellt mynnat ut i fler dödsfall eftersom en bild har målats upp av regeringen att läget i landet varit kontrollerat när det i själva verket varit tvärtom då allmänheten inte på ett adekvat sätt informerats om pandemins effekter (Dunai 2021).

Våren 2020 genomfördes lagändringar som möjliggjorde införandet av nödlagar utan tidsbegränsning för att förhindra spridningen av Covid-19. Dessa behövde inte godkännas av parlamentet och har inneburit ytterligare svårigheter för oberoende journalism i landet (NE.se – Ungern). Journalister som sprider rädsla eller överdriver effekterna av pandemin, s.k. ”fearmongering”, och som kan anses hindra statens förebyggande åtgärder mot pandemin riskerar upp till fem års fängelse (Europarådet 2021, s. 4). Lagen har enligt Europarådet lett till att runt 130 åtal väckts mot personer som ansetts ha brutit mot lagen (ibid. s. 4). Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter har kritiserat lagstiftningen för att vara godtycklig med tanke på antalet åtal som väckts, men även för att ha omfattat fall där individuella åsikter har blivit föremål för åtal. Detta är ytterligare bevis på regeringens aggressiva och framgångsrika jakt på regeringskritiker och oberoende medier sedan Orbán tog över makten.

Det har alltså i Ungern skett en avsevärt större försämring av mediefrihet gällande den rättsliga miljön de senaste åren. I Österrike däremot går det inte att se någon försämring inom den rättsliga miljön utan snarare ambitioner att förbättra.

4.2.2 Den politiska miljön

År 2019 sjönk Österrike fem steg i Reportrar utan gränser pressfrihetsindex, från plats 11 till 16 av 180 länder. Ett av skälen är de upprepade försök att skrämja journalister sedan FPÖ blev del av den österrikiska regeringen 2017. Reportrar utan gränser skriver om de verbala attacker och hot som FPÖ-politiker uttalat mot nyhetspresentatören Armin Wolf i samband med en tv-intervju med EU-parlamentsledamoten Harald Vilimsky från FPÖ. Wolf jämförde en anti-muslimsk affisch som FPÖ publicerat med nazistisk och antisemitisk propaganda från tiden före andra världskriget. Vilimsky svarar med att påståendet inte kommer stå utan konsekvenser och han anklagar Wolf för att försöka skada FPÖ. Under de efterföljande dagarna fortsätter representanter för FPÖ att attackera Armin Wolf (Reportrar utan gränser 2019).

I den österrikiska lagstiftningen finns inga särskilda bestämmelser om skydd för journalister. MPM 2021 anser att indikatorn för journalistyrket, standarder och skydd visar på en låg risk för försämringar, även om journalisters säkerhet hotas alltmer. Fördelning av statlig reklam regleras bland annat i den federala konstitutionella lagen, enligt kriterier baserade på medietäckning och spridning, samt föregående års uppgifter. 223 miljoner euro har under året fördelats till statlig reklam till medieföretag. Farhågor har återkommande framförts gällande detta höga belopp samt om fördelningen har skett med rättvisa villkor och på ett öppet sätt (EU-kommissionens rapport om rättsstatsprincipen, "Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Österrike" 2021 s. 14-16).

Ungerns regeringen har beslutat att inte låta förnya radiolicensen för en den populära kanalen Klubradio, vilket kan tänkas försöka tysta oppositionella röster i medielandskapet (Darmanin 2021). Kanalens nedstängning ansågs av många ungrare och utländska medier vara tystandet av Ungerns sista oberoende och regeringskritiska radiokanal. Valet att inte förnya licensen togs av Ungerns regeringskontrollerade medieråd vars medlemmar utses genom val av parlamentet

(Cassidy & Kosztolanyi 2021). Det är inte första gången radiokanalen behövt försvara sin existens mot myndigheterna, 2012 kom den i dispyt med medierådets föregångare om att få behålla sin frekvens. Klubradio stod som vinnare i domstolen, men trots detta ansåg myndigheten fortfarande domen felaktig och valde att gå emot domstolens beslut (Gall 2012). Kanalen lyckades stanna kvar i etern ett antal år, men förlorade tillståndet att sända i hela landet efter medierådets föregångares åsidosättande av domslutet och sända enbart i Budapest. Grunden för beslutet att inte förnya licensen är medierådets påstående om att Klubradio brutit mot flera medielagar, vilka vars överträdelser tidigare endast erfodrat böter (Gall 2021). Beslutet enligt medierådet och domstolen grundar sig på att Klubradio inte överklagat tidigare överträdelser och i stället valt att betala böterna vilket inte gett dem något annat val än att inte förnya deras licens (Cassidy & Kosztolanyi 2021).

Det är tydligt att den ungerska regeringen sedan dess tillträde vid makten 2010 gör allt i sin makt för att tysta och begränsa de kritiska röster som finns och har funnits i det ungerska medielandskapet. Deras medielagstiftning anses restriktiv och hämmande för mediepluralismen som är en vital del av det demokratiska samhället då det förser medborgarna med information om politiken. Ungerska medierådet rekommenderades av Venedigkommissionen att ändra lagen och göra rådets sammansättning mer pluralistiskt och inte enbart bestå av partiljala medlemmar, vilket är något som regeringen har utnyttjat sedan 2010 då en ny medielag antogs (Europarådet 2021, s. 2-3). Medierådets partiljalitet har gett regeringen stort inflytande över medielandskapet vilket påverkat oberoende media men även individuella grävande journalister. Som i fallet med Klubradio har medierådet enligt medielagstiftningen rätt att verkställa sanktioner även om beslutet överklagas eller ogiltigförklaras av en domstol, då domstolarna skall respektera rådets beslut och endast granska fall om rådet kan misstänkas ha stridit mot lagen (ibid. s. 3).

Både i Ungern och Österrike ser vi tecken på försämring inom den politiska miljön. I båda fallen är det högerpopulistiska partier som använder sin politiska makt för att tysta individuella journalister eller hela tidningar. I Ungern kan det dock tänkas ha gått steget längre än i Österrike eftersom Fidesz genom sin regeringsmakt exempelvis försöker tysta en hel tidning genom att inte förnya deras radiolicens.

4.2.3 Den ekonomiska miljön

Övervakningsverket för mediepluralisms indikator för insyn i ägarförhållanden för medier visar för Österrike en medelhög risk för försämring och att information om de slutliga ägandeformerna oftast inte är tillgängliga, trots att det finns regler kring insyn av medier (EU-kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2021, "Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Österrike" s. 14).

Österrike har under de senaste åren drabbats av ett par stora politiska skandaler som båda rör frågor om media, och som dessutom pekar på ett problematiskt förhållande mellan press och politik. År 2019 avslöjades den så kallade Ibizaaffären, då en hemlig videoinspelning av de två FPÖ-politikerna Johann Gudenus och dåvarande partiledare och vicekansler Heinz-Christian Strache, publiceras. Strache diskuterade erbjudande av politiska tjänster i utbyte mot finansiellt stöd och en eventuell "takeover" av en inflytelserik österrikisk medieaktör. Avslöjandets konsekvenser kulminerade i en regeringskris där kanslern Sebastian Kurz tvingades avgå efter en misstroendomröstning (Karner 2021). Heinz-Christian Strache dömdes senare till villkorlig dom för korruption, då det konstaterades att han erbjudits en privat yacht och kampanjfinansiering till ett värde av upp till 12 000 euro, i utbyte mot att stifta gynnande lagar för ett privatägt sjukhus (Euronews 2021).

En aktuell skandal involverar ÖVP:s partiledare och Österrikes förbundskansler Sebastian Kurz som tillsammans med nio andra är misstänkta för korruption. Korruptionshärvan handlar om att Kurz och hans medarbetare 2016 betalade för förbättrade opinionsundersökningar som publicerades i tidningen Österreich, och som betalades med falska fakturor till finansdepartementet. Publiceringarna tros alltså ha gjorts i utbyte mot annonsköp, betalda med skattepengar. Syftet med de förskönade opinionsresultaten var att underlätta för Kurz att först bli partiledare i ÖVP och därefter förbundskansler (Nekham 2021).

Sebastian Kurz nådde kanslerposten men samtidigt som den här uppsatsen skrivs avgår han som förbundskansler och väljer också att lämna politiken helt. Enligt Andy Kaltenbrunner, chef för privata och oberoende forskningsinstitutet Medienhaus Wien, finns det redan en stark misstro mot journalister och medier bland många österrikare, som nu riskerar att öka än mer (Ibid.).

Presstöd från staten till tidningar är i Österrike mycket lågt, istället köper departementen annonser i landets tidningar, vilket således är en viktig inkomstkälla för mediehusen. Detta i sin tur kan göra det svårt med journalistiskt oberoende då det inte finns tydliga regler för hur annonspengarna ska fördelas, något som kritiserats under många år. Liknande anklagelser riktades exempelvis för tio år sedan mot den dåvarande socialdemokratiske kanslern (ibid.).

Att Österrikes vicekansler eventuellt är korrupt är i sig inte ett bevis för en ohälsosam demokrati. Att ”makt korrumpierar” är en välkänd devis och det som är avgörande för ett fungerande politiskt system och dess demokrati är hur sådant hanteras. Tvärtom kan rapporteringen kring Ibiza-affären ses som ett tecken på en fungerande media som granskar och rapporterar om makthavare, och på så vis bidrar till den politiska och sociala miljön i landet. Många österrikiska medier verkar vara beroende av statens annonsering för sin ekonomi, ett system som funnits länge och som österrikarna är medvetna om. Det kan vålla debatt, och emellanåt avslöjas skandaler, men i ett längre perspektiv ser det inte ut som att tillståndet har försämrats i någon större utsträckning, med andra ord kan man alltså inte tala om någon democratic backsliding i det avseendet.

I Ungern har tillgången till oberoende och opartisk media lidit stora förluster som resultat av etableringen av ett mycket omfattande regeringspositivt mediakonglomerat i form av stiftelsen European Media and Press Foundation (KESMA). Enligt flera källor består detta av uppemot 470 olika ungerska mediekanaler med allt från tidningar till bloggar och tv-kanaler (Europarådet 2021, s. 6; Bátorfy 2019). Detta möjliggjordes genom att flera medier köptes upp av affärsmän med koppling till Viktor Orbán och regeringen för att sedan lämna över äganderätten för dessa till stiftelsen. I styrelsen vid denna tid satt Orbáns egen advokat och en tidigare parlamentsledamot för Fidesz (Kingsley 2018). Mediepluralism i Ungern reducerades kraftigt till följd av KESMA som nu kontrollerar merparten av Ungerns medieplattformar. KESMA:s dominans fick kraftiga reaktioner men granskning av berörda myndigheter eller EU stoppades. Detta eftersom regeringen utfärdade ett dekret som legitimerades KESMA genom att hävda att de tjänar ett nationellt strategiskt intresse (Europarådet 2021, s. 6; Ariès 2019).

Den ekonomiska miljön har lidit avsevärda försämringar i Ungern med tanke på hur stora delar av media köpts upp av regeringssympatisörer. Österrike har lidit flera skandaler som handlat om

hur politiker konspirerat med medieägare för politiska fördelar. Det här har dock varken skett i det öppna eller accepterats som i Ungern, vilket tyder på att försämringen är betydligt större i Ungern. Alltså ser vi en försämring i Ungern i samtliga tre kategorier medan det i Österrike endast skett en tydlig försämring gällande den politiska miljön. Alltså har det skett en tydlig democratic backsliding i avseende på mediefrihet i Ungern, men inte Österrike.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det har skett en försämring i demokratiska kvaliteter i Ungern, men inte i Österrike. Det innebär alltså att det inte har skett en democratic backsliding i Österrike till skillnad från Ungern.

4.3 Fragmentering av högerpartier

Tabell 4.1: *Fragmentering av högerpartier under 20 år efter demokratisering (Österrike - 1945-1966, Ungern - 1990-2010).*¹

Land	Största högerparti vid första valet efter demokratisering	Index av fragmentering bland högerpartier (Genomsnitt över tid)	Democratic backsliding
(1)	(2)	(3)	(4)
Österrike	Österreichische Volkspartei	1,33	Nej
Ungern	Magyar Demokrata Fórum	2,56	Ja

¹Fragmenteringen har räknats ut genom effektivt antal högerpartier, vilket räknats ut på följande vis där

$$N = \frac{1}{\sum_{i=1}^n p_i^2}, N = \text{Effektivt antal högerpartier, } n = \text{antal högerpartier med minst 1\% av totala antalet röster och}$$

² p är kvadraten av varje högerparti:s andel av högerpartiernas totala antal röster. Genomsnittet har räknats ut genom att dividera summan av varje vals effektiva antal högerpartier med det totala antalet val som hållits.

Metoden att räkna ut det effektiva antalet partier är tagen ur Markku Laakso and Rein Taagepera, "Effective Number of Parties: A Measure with Application to West Europe," (1979). Metoden för att räkna ut effektivt antal högerpartier har tagits ur Ziblatts *Conservative parties and the birthplace of democracy* (2017, s. 337).

Kategoriseringen av högerpartier baseras på huruvida partiets ideologi ligger i linje med någon av de två formerna av konservatism, se appendix.

Enligt Ziblatts teori finns det ett samband mellan fragmentering av högerpartier och demokratiskt sammanbrott (Zibblatt 2017, s. 337). I vår undersökning har demokratiskt sammanbrott bytts ut mot democratic backsliding. Vi ser inte några direkta implikationer av det här eftersom democratic backsliding under de senaste decennierna har gått från att handla om totalt demokratiskt sammanbrott till en mer gradvis nedmontering (Bermeo 2016).

Indexet på fragmentering av högerpartiet talar för en korrelation mellan fragmentering och democratic backsliding, men den fastställer inte nödvändigtvis ett samband. Om teorin stämmer

så bör den demokratiska stabiliteten i Österrike vara högre till följd av att högersidan i Österrike har varit bättre på att organisera och etablera sig när landet övergått till att bli en demokrati. Högersidan i Österrike har även varit mer positivt inställda till det demokratiska systemet och strävat efter att erhålla makt genom de demokratiska spelreglerna. Ungerns högersida bör haft svårare att organisera och etablera sig, vilket resulterat i en negativ inställning till demokratin samt villighet att erhålla makt genom icke-demokratiska metoder, vilket resulterat i democratic backsliding. Teorin kan inte bevisas enbart utifrån indexet, vi behöver också gå på djupet i de båda fallen för att undersöka de konservativa partiernas förutsättningar (Ziblatt 2017, s 339).

Det är värt att notera att andra demokratier som Ziblatt undersöker, som exempelvis Sverige (1,04) eller Storbritannien (1,05), visar ett mycket lägre antal effektiva högerpartier de första 20 åren efter införandet av allmän (manlig) rösträtt. Det här betyder att även om Österrike har en mindre fragmenterad högersida än Ungern så har landet ändå en förhållandevis hög fragmentering, vilket kan tänkas vara orsaken till att Österrike ändå drabbats av högerpopulism i hög utsträckning. I följande avsnitt tittar vi närmare på de konservativa partierna i Österrike och Ungern för att undersöka om det indexet antyder är ett orsakssamband eller enbart en korrelation.

Partiorganisationer diskuteras oftast inte i rampljuset och partier är sällan helt transparenta med hur deras organisation ser ut eller dess strukturer, vilket kan bero på att det sällan efterfrågas av väljarna eller är föremål för den offentliga debatten. Det påverkar möjligheten att undersöka partiorganisationer då det kan vara mycket svårt att hitta all den information man önskar. Partiernas centrala funktion är att bidra med alternativa värderingar, politik och personal/politiker, vilket innebär att partiorganisationer kanske inte spelar så stor roll. Om man däremot, som flera forskare bl.a. Ziblatt, ser ett samband mellan partiorganisation och det politiska utfallet så hamnar partiorganisation i fokus (Enyedi 2006).

4.3.1 Österrikes konservativa höger

Det österrikiska folkpartiet, ÖVP, grundades 1945 när Österrike i samband med andra världskrigets slut återigen blev en demokrati. Partiet bildades av f.d. partimedlemmar till partiets föregångare Kristligt-socialpartiet. År 1934 upplöstes Kristligt-socialpartiet och ingick i det austrofascistiska partiet Fosterländska fronten som i sin tur upplöstes 1938 till följd av

Nazitysklands annektering av Österrike. ÖVP skiljde sig däremot från sin föregångare genom bland annat deras positiva inställning till demokrati, vilket kan ses i deras femton programprinciper (Austria-Forum 2021).

ÖVP stod för en enad kristen social doktrin med konservativa liberala värderingar samt vikten av engagemang för demokrati och den österrikiska nationen, vilket talar för att partiet är att betrakta som ett patrician konservativt parti. Det medförde fördelar att partiet grundades av Kristligt-socialpartiets före detta medlemmar eftersom det gav bland annat personal, sociala strukturer inom vissa klasser samt en avslappnad men nära relation till kyrkan medföljde (ibid.). Att det redan fanns en grund för partiet underlättar bildandet av lokala föreningar.

1945 bildades även tre viktiga organisationer som lade grunden för ÖVP:s förbundsstruktur; det österrikiska bondeförbundet, det österrikiska arbetare- och arbetstagarförbundet och den österrikiska ekonomiska föreningen. Dessa blev centrala underorganisationer för ÖVP och är det ännu idag. Medlemskap i partiet kommer vanligtvis indirekt från medlemskap i någon av deras många underorganisationer (ibid.). Det här kan också tänkas gynnat de lokala föreningarna samt dess spridning eftersom medlemskap till partiet skedde automatiskt genom medlemskap i något av förbunden.

De första tio åren av den nya österrikiska demokratin var nationen kontrollerad av de allierade, vilka efter det första valet 1945 godkände och stod över den nya regeringen i viktiga frågor. Det här berodde på att deras ambitioner att genomföra en så kallad denazifieringsprocess i Österrike. Socialdemokrater (SPÖ), kommunister (KPÖ) och det österrikiska folkpartiet (ÖVP) utgjorde beståndsdelarna i den nya regeringen. Denazifieringslagen var en kompromisslösning mellan regeringen och de allierade, men lagen förmildrades successivt och genom amnestilagen (1948) återfick många som tidigare haft samröre med nationalsocialismen sin frihet och rösträtt. Det resulterade i en ökning av antalet röster för det nyupprättade högernationalistiska partiet Förbundet av oberoende (VDU). Det här högerpopulistiska partiet accepterades av de allierade och regeringen eftersom USA hade större farhågor för en ökning i kommunisternas väljarstöd (Persson 1996).

Österrikisk politik präglades länge av konsensuspolitik och en tvåblockspolitik som kommit att kallas die geteilte hegemonie, vilken bestod av SPÖ och ÖVP. Samarbetsviljan kan tänkas, trots de ideologiska skillnaderna, ha uppstått ur demokratiska och antifascistiska ambitioner samt det inflytande som de allierade hade på Österrike mellan 1945–1955. Till följd av tvåblockspolitiken uppstod det som kommit att kallas Proporzsystem, som innebar att partitillhörigheten genomsyrade den statliga verksamheten. Systemet kunde leda till ökad välfärd så länge de två partierna lyckades hantera de politiska problemen, men det ledde även till ökad risk för korruption, maktmissbruk och skandaler (Persson 1996, s. 108).

ÖVP bildades samma år som de skulle delta i sitt första allmänna val till nationalrådet, vilket tyder på dåliga förutsättningar att bygga en partiorganisation. Däremot bildades partiet av politiker som tidigare varit medlemmar i ett annat parti, och på så sätt hade partiet redan en del organisatoriska fördelar såsom personal, sociala strukturer och relationen till kyrkan. Det här kan tänkas ha motverkat effekten av det sena bildandet och gynnat förmågan att bygga en partiorganisation.

Annekteringen av Österrike under andra världskriget orsakade höga ambitioner både internt i Österrike och externt i de allierade gällande den demokratiska processen, vilket kan tänkas ha ökat den konservativa sidans villighet att acceptera de demokratiska spelreglerna. De allierades inflytande över österrikisk politik och vilka partier som fick ställa upp i nationalrådsvalet kan också tänkas ha fungerat som en barriär för de konservativa genom att hindra bildandet av antidemokratiska partier.

Trots att de allierade förlorade sitt inflytande efter 1955 så bestod tvåblockspolitiken mellan ÖVP och SPÖ. Tvåblockspolitiken i sin helhet är som ett tveeggat svärd eftersom det till en början kan tänkas ha givit den konservativa sidan möjlighet att bygga upp sin partiorganisation och hålla borta radikala falanger inom det egna partiet. Samtidigt som det även tänkas bidragit till det allmänna missnöjet i samhället när de etablerade partierna inte lyckas lösa de politiska problemen som uppstår. På så vis kan tvåblockspolitiken tänkas ha förebyggt framväxten av

högerpopulistiska partier på kort sikt, samtidigt som den långsiktigt banat vägen för högerpopulistiska partier. Vi menar således att ÖVP genom de politiska resurser de erhöll från sina föregångare tillsammans med den barriär kring den österrikiska politiken som fanns under de första tio åren har lyckats bygga en relativt god partiorganisation. Däremot har priset varit att det på lång sikt blivit möjligt för högerpopulister att utnyttja det allmänna missnöjet när de två etablerade partierna inte längre erbjöd tillfredsställande svar på de politiska problemen. Det här förklarar varför det högerpopulistiska Frihetspartiet erhöll påtagliga valframgångar så sent som på 1980- och 1990-talen, vilket också bör ses i samband med de ökade flyktingströmmarna som uppstod till följd av Sovjetunionens fall. Hade ÖVP inte haft de politiska resurserna som de hade, och om inte de allierade utförde den påtryckning på denazifieringsprocessen som de gjorde, så är det inte omöjligt att processen i Österrike sett värre ut.

4.3.2 Ungerns konservativa höger

Ungerns första val sedan självständigheten 1989 resulterade i en regering ledd av det kristdemokratiska konservativa partiet Magyar demokrata forum (MDF). Partiet erhöll ca 43% av mandaten och bildade regering med de två övriga konservativa partierna, det oberoende småbrukarpartiet (FkGp) och det kristdemokratiska folkpartiet (KDNP). Nästkommande val erhöll partiet endast ca 10% av mandaten, vilket innebar att de förlorat ungefär hälften av alla sina väljare. Sedan dess har MDF:s valresultat endast försämrats (Grotz & Hubai, 2010). Den konservativa högern bestod alltså till större delen av MDF när landet åter blev självständigt, därav kommer fokus ligga på MDF snarare än FkGp eller KDNP.

Sett till det första valet tycks den konservativa högern i Ungern lyckats enas genom ett etablerat konservativt parti, men endast ett val senare ser vi att så inte var fallet. Partiet bildades 1987 och var en drivande kraft i bildandet av Ungerns självständighet, vilket tyder på att partiet haft god tid på sig att bygga en partiorganisation. Resultatet i det första valet kan enligt Ziblatts teori tolkas som ett tecken på att partiet lyckats bygga en god partiorganisation och bli ett etablerat konservativt alternativ, men det dåliga valresultatet i efterföljande val kan istället ses som ett tecken på raka motsatsen.

Det finns inte lika tydliga tecken på MDF:s partiorganisation som det finns för ÖVP. Grundarna tycks inte komma från tidigare politiska partier. Partiet hade 2006 dock över 500 lokala filialer trots sina valmässiga nedgångar, vilket kan ses som ett tecken på en stark partiorganisation. Det finns olika sätt för partier att finansiera sig varav ett är medlemsavgifter, vilket också kan tolkas som ett tecken på god partiorganisation. MDF har gemensamt med de flesta övriga ungerska partier relativt låga intäkter i form av medlemsavgifter. Andelen av MDF:s intäkter under 1990-talet utgjordes endast av omkring 5% i medlemsavgifter, medan över 50% utgjordes av statliga bidrag (Enyedi 2006).

Vid valet 1990 var MDF:s minst klass- och statusbaserat jämfört med de andra ungerska partierna. Deras väljarbas var förhållandevis splittrad och tillhörde ingen specifik kategori av exempelvis klass eller ålder. I valet valde en hög andel av elektoratet att inte rösta, vilket kunnat härledas till upplevelsen av att väljarna saknade ett parti som företrädde dem. Socialdemokratiska arbetarväljare utgjorde en stor del av dem som avstod från att rösta. Det här innebär att det fanns en stor mängd röster som ingen av partierna lyckades fånga upp, men icke-väljarna skiljde sig inte i konservativa eller liberala frågor utan snarare gällande socialdemokratiska frågor som arbetslöshet och pension (Szelényi & Szelényi 1991).

Med tanke på att MDF var det parti som var minst klass- eller statusbaserat så kan man tänka sig att det låga valdeltagandet bland arbetare inte var ett misslyckande för MDF eftersom andra partier av ideologiska skäl troligtvis hade bättre förutsättningar att locka icke-väljarna. Partiloyalitet under 90-talet var låg och allianserna mellan partierna fluktuerade mycket. Både valdeltagande och partimedlemskap var lågt. Folkets tilltro till partierna var lågt och partierna hade svårt att etablera sig hos sin väljarbas (Enyedi 2007).

Eftersom relativt stora delar av partiernas budget finansierades av staten snarare än av medlemsavgifter eller donationer så kan behovet av partiorganisering tänkas blivit mindre. Den höga graden av statlig finansiering kan tänkas orsakat incitamentsbrist, vilket lett till att partier som MDF inte lyckades etablera sig hos sin väljarbas. Däremot kan även faktorer som misstron mot politiska partier ha varit avgörande. Enyedi hävdar att svårigheterna för partierna att etablera

sig i sin väljarbas kan bero på att kommunismen skapade en omfattande och sekulariserad välfärdsstat som i sin tur finfördelade samhället genom att förstöra gemensamma nöjesformer, föreningsliv och kollektiva identiteter (Enyedi 2007).

Det finns inget entydigt bevis för att det är en svag partiorganisation eller svårigheter att etablera sig i sin väljarbas som orsakat fragmenteringen av högerpartier i Ungern. Det här beror på ett begränsat material gällande partiorganisation samt svårigheter att räkna bort variabler som låg partiloyalitet, låg tilltro till partier som politisk institution och hög fluktuering av allianser. Det är svårt att se någon anmärkningsvärd skillnad om man jämför MDF:s partiorganisation med övriga ungerska partier, vilket gör att partiorganisation tycks ha föga förklaringsförmåga gällande MDF:s dramatiska valmässiga nedgång.

Vi ser att det har skett en avsevärd democratic backsliding i Ungern jämfört med Österrike och den kan härledas till den politik som bedrivits av det högerpopulistiska partiet Fidesz. Den här typen av partier finns både i Ungern och i Österrike, men har endast lyckats driva igenom avsevärd illiberal politik i det ena fallet (se kap 4.1 - 4.2). Vi har fastställt en korrelation mellan democratic backsliding och fragmenteringen av högerpartier de första 20 åren efter ländernas övergång från en auktoritär till en demokratisk stat (kap 4.3). Utifrån Ziblatts teori så beror det på att en stark partiorganisation hos högerpartierna resulterar i att konservativa högerpartier lyckas hindra högerpopulistiska kandidater och partier från att nå valframgångar (kap 2.1).

Det är svårt att utifrån det resultat som presenterats ovan avgöra huruvida partiorganisationen hos högerpartier i Österrike varit avsevärt högre än i Ungern. Det här beror på flera faktorer som att högern i Österrike bestod av mycket färre partier när demokratiseringen skedde, det finns relativt lite material om MDF:s historia gällande partiorganisation och det politiska klimatet vid demokratisering såg väldigt olika ut i de två länderna. De två största partierna i Österrike är strukturerade i stora underorganisationer som genererar högt antal medlemskap i partierna, vilket är gynnsamt för partiorganisationen. I Ungern å andra sidan är medlemskapen i partierna låga i förhållande till övriga Europa, vilket talar för mindre gynnsamma förutsättningar för partiorganisationen. Det stora högerpartiet i Österrike, ÖVP, grundades av tidigare politiker och

tog med sig delar av sin föregångares partiorganisation. Den här fördelen hade inte den ungerska högersidans motsvarighet, MDF, som grundades utan någon tydlig föregångare eller av grundare med tidigare politisk erfarenhet eller politiska kontakter.

Huruvida konsensuspolitiken i Österrike har hjälpt eller stjälpt utvecklingen av högerpopulism i landet är svårt att säga. Ungern högersida har istället präglats av ett system med många mindre partier som samarbetat i block för att kunna bilda regering. Konsensuspolitiken kan tänkas ha varit gynnsam genom att ha skyddat ÖVP i demokratins tidiga skede medan MDF i Ungern saknade sådant skydd och snabbt förlorade väljare till andra partier med en något liknande politik. Det missnöje som kan tänkas ha uppstått av konsensuspolitiken i Österrike kan likställas med det missnöje som upplevdes med den ungerska socialistiska regeringen som regerade 2002–2010.

Det material som finns pekar, om än försiktigt, på att Österrikes partiorganisation var starkare än Ungerns, vilket tyder på att teorin kan förklara en komponent i varför Ungern drabbats av democratic backsliding i högre utsträckning än Österrike. Däremot kan vi inte hävda att resultatet utesluter andra faktorer som kan förklara fragmenteringen i den ungerska högersidan och den democratic backsliding som skett. Andra teorier som fokuserar på låg partiloyalitet, låg tilltro till partier som politisk institution och hög fluktuering av allianser kan eventuellt ha god förklaringsförmåga. Undersökningsresultatet bekräftar i viss utsträckning teorins förklaringsförmåga, men utesluter inte andra förklaringsfaktorer. Teorin är i slutändan ändå användbar gällande forskning kring democratic backsliding, och i fallen Österrike och Ungern ökar förståelsen kring varför fenomenet har uppstått i Ungern snarare än i Österrike.

5. Slutsatser

I den här uppsatsen har vi undersökt fenomenet democratic backsliding genom att titta närmare på de två europeiska grannländerna Österrike och Ungern. Vi har undersökt hur konservativa partier i Österrike och Ungern påverkat de högerpopulistiska partiernas förmåga att frambringa democratic backsliding i respektive land. Premissen vi har utgått ifrån är att det är högerpopulistiska partier som drivit den demokratiska tillbakagången. Vi har därför undersökt hur etablerade konservativa partier i respektive land eventuellt har möjliggjort för de högerpopulistiska partierna att få inflytande. För att fastställa huruvida en democratic backsliding har skett har vi i analysen fokuserat på två områden: mediefrihet samt rättsväsendets oberoende. Där har vi kunnat se att det i Ungern gjorts genomgående politiska förändringar som försämrat de demokratiska kvaliteterna medan liknande inte skett i Österrike. Trots några stora politiska skandaler i Österrike som berör korruption och medier så står landet ändå ganska stabilt i jämförelse med Ungern. Österrikes förbundskansler Sebastian Kurz avgick nyligen till följd av skandalerna, medan Viktor Orbán verkar sitta mycket stabilt på sin post som Ungerns premiärminister.

Det har genom försämringar i mediefriheten och av rättsväsendets oberoende skett democratic backsliding i Ungern, men inte i Österrike. Vid tidpunkten för demokratisering ser vi i Ungern en mycket mer fragmenterad politisk högersida än i Österrike. Enligt Ziblatts teori bör det här kunna förklaras genom att Österrikes konservativa partier haft starkare partiorganisation än vad Ungerns konservativa partier har haft. Vårt resultat visar att partiorganisationen i Österrike har varit starkare än i Ungern, men samtidigt finns det andra variabler som kan ha påverkat MDF:s nedgångar och fragmenteringen av Ungerns konservativa sida. Svaret på uppsatsens frågeställning blir således att genom en stark partiorganisation så har konservativa partier i Österrike, i större utsträckning än i Ungern, lämnat mindre plats åt högerpopulistiska partier och således drabbats mindre av democratic backsliding.

Något som skulle behöva undersökas ytterligare är för det första fragmenteringen av Ungerns konservativa partier, och för det andra finns det behov av en djupare inblick i de ungerska partiernas historia och partiorganisation. Democratic backsliding är fortfarande ett relativt nytt begrepp inom statsvetenskapen. Forskare har olika ingångar och teorier, vilka behöver testas och utvecklas. Det är värdefullt om forskningen kan bidra till förståelse kring vad som orsakar samt kan förebygga democratic backsliding.

6. Appendix

Tabell 6.1. Österrikes nationalrådsval 1945-1966, andel röster.

År	1945 (%)	1949 (%)	1953 (%)	1956 (%)	1959 (%)	1962 (%)	1966 (%)
Högerpartier							
ÖVP	49,8	44,0	41,3	46,0	44,2	45,4	48,3
VdU	—	11,7	10,9	—	—	—	—
FPÖ	—	—	—	6,5	7,7	7,0	5,4
DFP	—	—	—	—	—	—	3,3
Övriga partier							
SPÖ	44,6	38,7	42,1	43,0	44,8	44,0	42,6
KPÖ	5,4	5,1	5,3	4,4	3,3	3,0	—
Totalt	99,82	99,49	99,6	99,9	100	99,4	99,6
Övrigt.	0,18	0,51	0,4	0,1	0	0,6	0,4

Tabell 6.2. Ungerns parlamentsval 1990-2010, andel röster.

ÅR	1990 (%)	1994 (%)	1998 (%)	2002 (%)	2006 (%)	2010 (%)
Högerpartier						
MDF	23,70	11,70	3,10	5,10	4,70	2,00
FKgP	10,90	8,20	13,40	1,00	—	—
KDNP	6,00	7,10	2,70	3,50	5,80	7,30

Fidesz	4,30	7,20	26,70	34,70	35,70	45,80
MIÉP	—	1,40	5,50	4,40	—	—
MIÉP-Jobbik	—	—	—	—	1,90	—
Jobbik	—	—	—	—	—	16,50
Övriga partier						
SZDSZ	21,05	18,90	8,93	6,11	6,35	
MSZP	10,26	31,67	30,65	40,84	41,36	20,10
Unity	—	—	—	—	—	—
ASZ	2,89	2,24	—	—	—	—
HVK	2,46	—	—	—	—	—
Munkaspart	3,08	3,19	3,84	2,03	—	—
MSZDP	2,75	—	—	—	—	—
VP	1,73	—	—	—	—	—
KP	—	2,21	—	—	—	—
MDNP	—	—	1,66	—	—	—
MSZP-SZDSZ	—	—	—	—	1,42	—
LMP	—	—	—	—	—	6,22
DK	—	—	—	—	—	—
M	—	—	—	—	—	—
MKKP	—	—	—	—	—	—
Totalt ¹	89,12	93,8	96,48	97,67	97,22	96,91
Övrigt ²	10,88	6,20	3,52	2,33	2,78	2,09

¹ Ungerns val till parlamentet är ett mixat system med både enmans- och flermansvalkretsar. Således så har andelen röster räknats ut genom att addera antalet röster i båda typer av valkretsarna för att sedan dividera på det totala antalet röster.

² Innefattar partier under 1% av rösterna samt ogiltiga röster (Gäller även för tabell 6.1).

Tabell 6.3 Förkortningar

Partier i Österrike	
ÖVP	Österreichische Volkspartei (Austrian People's party)
VdU	Wahlpartei der Unabhängigen (Electoral Party of Independents)
FPÖ	Freiheitliche Partei Österreichs (Freedom Party of Austria)
DFP	Demokratische Fortschrittliche Partei (Democratic Progressive Party)
SPÖ	Sozialistische Partei Österreichs (Socialist Party of Austria)
KPÖ	Kommunistische Partei Österreichs (Communist Party of Austria)
Partier i Ungern	
MDF	Magyar Demokrata Fórum (Hungarian democratic Forum)
FKgP	Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt (Independent Smallholders, Agrarian Workers and Civic Party)
KDNP	Kereszténydemokrata Néppárt (Christian Democratic People's Party)
Fidesz	Fidesz – Magyar Polgári Szövetség (Fidesz – Hungarian Civic Alliance)
MIÉP	Magyar Igazság és Élet Pártja (Hungarian Justice and Life Party)
Jobbik	Jobbik Magyarországért Mozgalom (Movement for a better Hungary)
SZDSZ	Szabad Demokraták Szövetsége – a Magyar Liberális Párt (Alliance of Free Democrats – Hungarian Liberal Party)
MSZP	Magyar Szocialista Párt (Hungarian Socialist Party)
ASZ	Agrárszövetség – Nemzeti Agrár Párt (Agrarian Alliance – National Agrarian Party)
HVK	Hazafias Választási Koalíció (Patriotic Electoral Coalition)
Munkaspárt	Magyar Munkáspárt (Hungarian Worker's Party)

<i>MSZDP</i>	<i>Magyarországi Szociáldemokrata Párt (Social Democratic Party of Hungary)</i>
<i>VP</i>	<i>Vállalkozók Pártja (Entrepreneurs' Party)</i>
<i>KP</i>	<i>Köztársaság Párt (Republican Party)</i>
<i>MDNP</i>	<i>Magyar Demokrata Néppárt (Hungarian Democratic People's Party)</i>
<i>LMP</i>	<i>Magyarország Zöld Pártja (Hungary's Green Party)</i>

7. Referenser

Amnesty International, 2021. *Status of the Hungarian Judiciary*. [Elektronisk]
<https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/EUR2736232021ENGLISH.pdf>
Hämtdatum: 2021-11-30.

Amnesty International, 2020. *Fearing the Unknown*. [Elektronisk]
<https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/EUR2720512020ENGLISH.pdf>
Hämtdatum: 2021-12-01.

Austria-Forum, 2021. *Österreichische Volkspartei, ÖVP*. [Elektronisk]
[Österreichische Volkspartei, ÖVP | AEIOU Österreich-Lexikon im Austria-Forum](#).
Hämtdatum: 2021-12-14.

Austria-Forum, 2021. *Christlichsoziale Partei*. [Elektronisk] [Christlichsoziale Partei | AEIOU Österreich-Lexikon im Austria-Forum](#). Hämtdatum: 2021-12-14.

Austria-Forum, 2021. *Die programmatischen Leitsätze der ÖVP (1945)*. [Elektronisk]
[Programmatische Leitsätze 1945 | Österreichische Volkspartei, ÖVP | AEIOU Österreich-Lexikon im Austria-Forum](#). Hämtdatum: 2021-12-14.

Ariès, Quentin, 2019. Europe's Failure To Protect Liberty In Hungary. *The Atlantic*.
29 december. [Elektronisk]
<https://www.theatlantic.com/international/archive/2019/12/eu-hungary-press-freedom/603985/>.
Hämtdatum: 2021-12-08.

Bátorfy, Attila, 2019. "Data visualization: this is what the pro-government news media looks like". *Atlatszo*. 30 juni. [Elektronisk]
<https://english.atlatszo.hu/2019/06/30/data-visualization-this-is-what-the-pro-government-news-media-looks-like/> Hämtdatum: 2021-12-8.

Bauer, W. Michael - Stefan Becker, 2020. "Democratic Backsliding, Populism, and Public Administration". *Perspectives on Public Management and Governance*, vol 3, nr 1, s. 19–31.

Bergström, Göran och Boréus, Kristina (Red.), 2018. *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur, upplaga 4:1.

Bermeo, Nancy, 2016. On democratic backsliding. *Journal of Democracy*. Vol.27, nr. 1. s. 5-19.

Budapest business journal, 2020. "30 Years of freedom - Third time's a charm: Hungarian republic reborn", Nyhetsartikel, 2020-05-08. [Elektronisk] [30 Years of Freedom - Third Time's a Charm: The Hungarian Republic Reborn - BBJ](#). Hämtdatum 2020-12-11.

Camaj, Lindita, 2012. "The media's role in fighting corruption: Media effects on governmental accountability." *The international journal of press/politics*, vol 18, nr 1, s. 21-42.

Cassidy, Amy – Kosztolanyi, 2021. One of Hungary's last independent radio stations ordered off the air. *CNN*. 9 februari. [Elektronisk]
<https://edition.cnn.com/2021/02/09/europe/hungary-klubradio-ruling-intl/index.html>
Hämtdatum: 2021-12-08.

Darmanin, Jules, 2021. US 'deeply concerned' about state of Hungarian media. *Politico*. 11 februari. [Elektronisk]
<https://www.politico.eu/article/us-deeply-concerned-about-state-of-hungarian-media/>
Hämtdatum: 2021-12-04.

Dunai, Marton, 2021. "Hungarian journalists say state conceals impact of world's deadliest COVID-19 outbreak". *Reuters*. 31 mars.
<https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-hungary-media-idUSKBN2BN0XI>
Hämtdatum: 2021-12-06.

Egedy, Gergely, 2009. "Political Conservatism in Post-Communist Hungary", *Problems of Post-Communism*, vol 56, nr 3. s.42-53.

Enyedi, Zsolt, 2006. "Accounting for Organisation and Financing. A Comparison of Four Hungarian Parties", *Europe-Asia Studies*. Glasgow, Storbritannien: Taylor & Francis. s. 1101-17.

Enyedi Zsolt, 2007. "The only game in town: Party politics in Hungary", *Party Politics in New Democracies*. Oxford, Great Britain: Oxford University Press.

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Towns, Ann – Wängnerud, Lena, 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm: Norstedts juridik, upplaga 5:4.

EU-kommissionen, 2021. *2021 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Österrike*, Bryssel: 2021-07-20 [Elektronisk]
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021SC0701&from=EN>
Hämtdatum 2021-12-01.

EU-kommissionen, 2021. *2021 års rapport om rättsstatsprincipen, Landskapitel om situationen i fråga om rättsstatsprincipen i Ungern*, Bryssel: 2021-07-20 [Elektronisk]
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0714&from=EN>
Hämtdatum 2021-11-29.

Euronews, 2021. "Ibizagate: Former Austrian vice-chancellor Heinz-Christian Strache convicted of corruption" *Euronews*. [Elektronisk] [Ibizagate: Former Austrian vice-chancellor Heinz-Christian Strache convicted of corruption | Euronews](#). Hämtdatum 2021-12-20.

Europarådet, 2021. *Memorandum on freedom of expression and media freedom in Hungary*. Strasbourg: Europarådet. [Elektronisk] <https://rm.coe.int/memorandum-on-freedom-of-expression-and-media-freedom-in-hungary/1680a1e67e> Hämtdatum: 2021-12-06.

Freedom House, 2006. *Freedom of the press methodology*. [Elektronisk] [Freedom of the Press Research Methodology | Freedom House](#). Hämtdatum 2021-12-06.

Gall, Lydia, 2021. Hungary Forces Klubradio Off Air. *Human Rights Watch*. 10 februari. [Elektronisk] <https://www.hrw.org/news/2021/02/10/hungary-forces-klubradio-air> Hämtdatum: 2021-12-04.

Gall, Lydia, 2012. The Clubbing of Klubradio. *Human Rights Watch*. 22 augusti. [Elektronisk] <https://www.hrw.org/news/2012/08/22/clubbing-klubradio> Hämtdatum: 2021-12-06.

Grotz, Florian – László Hubai, 2010 "Hungary" i Dieter Nohlen – Philip Stöver (red.) *Elections in Europe: A Data Handbook*. Baden, Germany: Nomos Verlagsgesellschaft.

Hira, Anil, 2019. *The Great Disruption: Understanding the Populist Forces Behind Trump, Brexit, and LePen*. New York, USA: Peter Lang Verlag.

Howard, Robert M. – d Henry F. Carey, 2004. "Is an Independent Judiciary Necessary for Democracy." *Judicature*. vol. 87, no. 6. s. 284-291.

Hungary Today, 2020. "Zsolt András Varga Newly Elected President of Supreme Court Kúria". Nyhetsartikel. 2020-10-20. [Elektronisk] <https://hungarytoday.hu/zsolt-andras-varga-elected-president-supreme-court-kuria/>. Hämtdatum 2021-12-03.

Karner, Christian, 2021, "'Ibizagate': capturing a political field in flux", *Austrian history yearbook*. 52:253-269. Cambridge, Storbritannien: Cambridge university press.

Kingsley, Patrick, 2018. Orban and His Allies Cement Control of Hungary's News Media. *The New York Times*. 29 november. [Elektronisk] <https://www.nytimes.com/2018/11/29/world/europe/hungary-orban-media.html> Hämtdatum: 2021-12-08.

Kovács, Zoltan, 2019. 200-page omnibus bill sneakily restricts judicial independence in Hungary. *Index*. 10 december. [Elektronisk] https://index.hu/english/2019/12/10/changes_to_court_system_omnibus_bill_judicial_independence/ Hämtdatum: 2021-12-13.

Mouffe, Chantal, 2007. *Democracy in Europe: The Challenge of Right-wing Populism*.

Nationalencyklopedin, “Ungern” [Elektronisk]

<http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ungern>

Hämtdatum: 2021-12-16.

Nationalencyklopedin, “Österrike” [Elektronisk]

<http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/österrike>

Hämtdatum: 2021-12-09.

Nekham, Erika /TT, 2021, “Kurz kris blottar suspekta allianser med medier”, *Svenska Dagbladet* [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.svd.se/kurz-kris-blottar-suspekta-allianser-med-medier> publicerad: 2021-10-17, hämtdatum 2021-12-13.

Persson, Hans-Åke, 1996. “Uppgåelsen med det förflutna, politisk kultur och högerpopulistiska partier i Tyskland och Österrike: En jämförelse”. *Tidskrift för historisk forskning*. Lund, Sverige : Scandia.

Poier, Klaus, 2010 “Austria” i Dieter Nohlen – Philip Stöver (red.) *Elections in Europe: A Data Handbook*. Baden, Germany: Nomos Verlagsgesellschaft.

Reporters Without Borders, 2021. “Austria: Freedom Party attacks Austria’s public broadcaster again” [Elektronisk] publicerad 2019-05-01, Tillgänglig:

<https://rsf.org/en/news/austria-freedom-party-attacks-austrias-public-broadcaster-again>

Hämtdatum 2021-12-18.

Szelényi, Ivan – Szonja Szelényi, 1991. “The Vacuum in Hungarian Politics: Classes and Parties”. *New left review*. Vol 187, nr 1. s. 121-137.

Tate, Neal, 1987. “Judicial institutions in cross-national perspective: toward integrating courts into the comparative study of politics” i John R. Schmidhauser (red.) *Comparative Judicial Systems : Challenging Frontiers in Conceptual and Empirical Analysis*. London, Great Britain; Butterworth-Heinemann. s. 7-34.

Transparency International, 2021. Corruption Perceptions Index [Elektronisk] Tillgänglig:

www.transparency.org Hämtdatum 2021-12-17.

Ziblatt, Daniel, 2017. *Conservative parties and the birthplace of democracy*. Cambridge, Massachusetts: Cambridge University Press.